

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

رای وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور در خصوص تصرف عدوانی اراضی ملی

بر طبق ماده ۱۷۳ قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب (در امور کیفری) جرائمی که مجازات آنها از نوع بازدارنده باشد، با حصول مرور زمان، تعقیب آنها موقوف می شود هر چند تجاوز به اراضی ملی شده و تصرف عدوانی آن اراضی، با مورد لحاظ قرار دادن ماده ۱۷ قانون مجازات اسلامی دارای مجازات بازدارنده است ولی چون جرم مذکور از جرائم مستمر می باشد و تا وقتی که تصرف ادامه دارد، موضوع مشمول مرور زمان نخواهد شد، علیهذا رای شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان صرفاً از حیث نقض رای صادره از شعبه سوم دادگاه عمومی دایر به موقوفی تعقیب به اکثریت آراء هیات عمومی دیوان عالی کشور نتیجتاً "قانونی تشخیص و مستنداً"، به ماده ۲۷۰ قانون مزبور در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاهها لازم الاتباع است.

شماره ۲۲۳۳ - ۱۳۸۱/۴/۳۰ ه

حضرت آیت الله گیلانی

ریاست محترم دیوان عالی کشور

باستحضار می رساند: قائم مقام محترم رئیس دادگستری کل استان اصفهان با ارسال پرونده ای که حاوی دو رای متفاوت از دو شعبه دادگاه تجدیدنظر در موضوع واحدی می باشد تقاضای تعیین تکلیف نموده است .

از آنجائی که موضوع قابل طرح در هیات عمومی دیوان عالی کشور تشخیص داده شد ابتدا خلاصه ای از جریان پرونده های موردنظر را منعکس سپس اظهارنظر می نماید.

۱ - در پورنده کلاسه ۱۰۳۳/۱۰۷۸ع ۲ اداره کشاورزی شهرستان گلپایگان علیه آقای رمضان علی گورابی و چند نفر دیگر تحت عنوان تجاوزبه اراضی دشت شمال شکایت نموده و در شعبه دوم دادگاه عمومی شهرستان گلپایگان مطرح و شعبه مذکور طی قرار شماره ۱۵۹ مورخ ۱۳۷۹/۲/۳ بشرح ذیل مبادرت به صدور قرار نموده است :

در خصوص شکایت اداره کشاورزی گلپایگان علیه آقای رمضان علی گورابی و ... دائر

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

به تجاوز بر اراضی دشت شمال نظر به اینکه از تاریخ تقدیم شکایت مورخ ۱۳۶۴/۷/۱۰ تا کنون موضوع منجر به صدور حکم نگردیده و موضوع مشمول مرور زمان گردیده لذا دادگاه به استناد مواد ۱۷۳ و ۶ قانون آئین دادرسی کیفری قرار موقوفی تعقیب صادر و اعلام می نماید.

شکای به قرار صادره اعتراض با تقاضای تجدیدنظر وی پرونده به شعبه سوم دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان ارسال و شعبه مزبور طی دادنامه شماره ۴۲۴ مورخ ۳۷۹/۴/۸ بشرح ذیل انشاء رای نموده است .

نظر به اینکه اعتراض موثری به عمل نیامده است تا نقص رای بدوی را ایجاب نماید و از نظر رعایت مقررات و تشریفات دادرسی نیز ایراد و اشکالی به نظر نمی رسد دادگاه ضمن رد اعتراض سازمان کشاورزی اصفهان به استناد بند الف ماده ۲۷۵ قانون آئین دادرسی کیفری ، دادنامه تجدیدنظر خواسته شماره ۱۵۹ - ۱۳۷۹/۲/۳ را تایید می نماید.

۲ - در پرونده کلاسه ۳۴/۷۳/۳۷۳ اداره آموزش و پرورش شهرستان گلپایگان علیه آقای نعمت الله رفعتی و چند نفر دیگر تحت عنوان تجاوز به اراضی متعلق به هنرستان

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

کشاورزی شکایت نموده و در شعبه سوم دادگاه عمومی شهرستان گلپایگان مطرح و شعبه مذکور پس از جری تشریفات قانونی طی دادنامه شماره ۷/۹۲۲ مورخ ۱۳۷۹/۶/۱۴ بشرح ذیل مابدرت به صدور قرار نموده است :

در خصوص اتهام آقایان نعمت الله رفعتی و ... دایر بر شرکت در تصرف عدوانی اراضی ملی واگذار شده به اداره آموزش و پرورش شهرستان گلپایگان نظر به اینکه از تاریخ طرح اولین شکایت توسط اداره آموزش و پرورش شهرستان گلپایگان (۱۳۷۳/۱۲/۷) قریب شش سال سپری و پ رونده به هر دلیل منجر به صدور رای نشده است لذا بنا به مراتب و با عنایت به نوع جرم و مجازات مقرر در قانون حاکم در زمان وقوع بزه به استناد ماده ۱۷۳ قانون آئین دادرسی کیفری قرار موقوفی تعقیب به لحاظ شمول مرور زمان صادر و اعلام می دارد: شکای به رای صادره اعتراض و با تقاضای تجدیدنظر وی پرونده بهش شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان ارسال و شعبه مزبور طی دادنامه شماره ۲۷۸ - ۳۸۰/۳/۱۹ بشرح ذیل انشاء رای نموده است :

... تجدیدنظرخواهی درست است زیرا تصرف عدوانی بزه بازدارنده نیست ، چون بزه های مواد شمرده شده در ماده ۷۲۷ قانون مجازات اسلامی بزه های قابل گذشت است

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

بنابراین جنبه عمومی ندارد، کیفر بازدارنده کیفر عمومی است و بنابر ماده ۱۷ قانون یاد شده برخورد با نظم و مصلحت اجتماع است در هر بزه که این برخورد نباشد کیفر بازدارنده نیست لذا بزه های موضوع بند سوم ماده ۲ قانون آئین دادرسی کیفری بزه بازدارنده نیست چون با شکایت رئیس حوزه قضائی یا دستور وی قابل پیگرد نمی باشد و نیازمند شکایت متضرر از آن است بنابراین موضوع شکایت بند سوم ماده ۲ (ق آ د ک) و موضوع مواد ماده ۷۲۷ (قانون مجازات اسلامی) یکسان است یعنی هر دو جنبه خصوصی دارد و جز با شکایت خصوصی قابل پیگرد نمی باشد و مشمول ماده ۱۷ قانون مجازات اسلامی نیست. کیفری که جعل شارع باشد و یا آنرا امضاء کند تعزیری است اما آن را که حکومت جعل کند بازدارنده است ، ضرورت کیفر غاصب از سوی شارع است نه حکومت هر چند که نوع و مقدار آن در شرع تعیین نداشته باشد، اختیار حاصله ناشی از ماده ۷۲۷ بردادگاه برای کیفر متهم در بزه های قابل گذشت موجب تحول بزه قابل گذشت به بزه غیر قابل گذشت نخواهد بود، چه در این صورت اختیار حاصله از ماده یاد شده در صدور قرار موقوفی تعقیب منتفی خواهد شد . علیهذا بزه تصرف عدوانی بزه تعزیری است نه بازدارنده و مستندا" به بند ۲ ماده ۲۵۷ قانون آئین دادرسی کیفری قرار موقوفی پیگرد شکسته می گردد.

نظریه :

همانگونه که ملاحظه می فرمائید در خصوص تجاوز به اراضی ملی و تصرف عدوانی آن که شعب بدوی دادگاههای رسیدگی کننده آنرا مشمول مرور زمان دانسته اند، صرف نظر از صحت و سقم آن یکی از شعب دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان از مصادیق ماده ۱۷ قانون مجازات اسلامی دانسته و باستناد مواد ۶ و ۱۷۳ قانون آیین دادرسی کیفری قرار دادگاه بدوی را تائید و شعبه دیگر آن را از مصادیق ماده ۱۷ قانون مجازات اسلامی دانسته و باستناد بند ۲ ماده ۲۵۷ (ق آ ک) قرار صادره را نقض نموده است به همین جهت بین دو شعبه دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان در موضوع واحدی اختلاف در استنباط از قانون بوجود آمده و منتهی به صدور آراء متفاوتی شده است لذا در اجرای ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب ، خواهشمند است مقرر فرماید به منظور ایجاد وحدت رویه قضائی موضوع در دستور کار هیات عمومی محترم دیوان عالی کشور قرار گیرد.

معاون اول دادستان کل کشور - محمدجعفر منتظر

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

بتاریخ روز سه شنبه: ۱۳۸۱/۳/۷ جلسه وحدت رویه قضائی هیات عمومی دیوان عالی کشور به ریاست حضرت آیت الله محمد محمدی گیلانی، رئیس دیوان عالی کشور و با حضور جناب آقای محمد جعفر منتظری معاون اول دادستان محترم کل کشور و جنابان آقایان روسا و مستشاران و اعضاء معاون شعب حقوقی و کیفری دیوان عالی کشور تشکیل گردید.

پس از طرح موضوع و قرائت گزارش و استماع عقیده جناب آقای محمد جعفر منتظری معاون اول دادستان محترم کل کشور مبین بر (در مورد پرونده وحدت رویه ردیف ۲/۸۱ مربوط به اختلاف نظربین شعب سوم و هشتم دادگاههای تجدیدنظر استان اصفهان در استنباط از قوانین در خصوص تجاوز به اراضی ملی بشرح ذیل اظهارنظری شود: با توجه به ماده ۱۶ قانون مجازات اسلامی که مقرر داشته: تعزیر تادین و یا عقوبتی است که نوع و مقدار آن در شرع تعیین نشده و بنظر حاکم واگذار شده است) و نیز تبصره ۱ ماده ۲ ق ۰.آ.د.ک - که در تعریف تعزیرات شرعی بیان داشته: (تعزیرات شرعی عبارت است از مجازاتی که در شرع مقدس اسلام برای ارتکاب فعل حرام یا ترک واجب بدون تعیین نوع و مقدار مجازات مقرر گردیده و ترتیب آن بشرح مندرج در قانون مجازات

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

اسلامی می باشد) و ماده ۱۷ قانون مجازات اسلامی که در تعریف مجازات بازدارنده مقرر داشته (مجازات بازدارنده تادیب یا عقوبتی است که از طرف حکومت به منظور حفظ نظم و مراعات مصلحت اجتماع در قبال تخلف از مقررات و نظامات حکومتی تعیین می گردد) و با عنایت به ماده ۱۷۳ ق ۰.آ.د.ک - که فقط مجازات بازدارنده یا اقدامات تامینی و تربیتی را با رعایت شرایطی غیر قاب لتعقیب دانسته و نه تعزیرات شرعی را و با توجه به اینکه تصرف اراضی مل یدارای ممنوعیت و حرمت شرعی بعنوان حرمت اولیه نمی باشد و احکام فقهی مربوط به باب تحجیر و خیارات حاکی از تجویز شرع مقدس اسلامی برای بهره برداری از آنهاست و ممنوعیت های قانونی که از سال ۱۳۴۶ به موجب قوانین مختلف شروع و ادامه یافته به منظور حفظ نظامات حکومتی و مصالح عامه مقرر شده در نتیجه تصرف اراضی ملی و تجاوز به آنها از مصادیق تعزیرات شرعی نبوده بلکه از مصادیق مجازاتهای بازدارنده است و مقررات مربوط به این نوع مجازات ها شامل آن می گردد. لکن از طرف دیگر با توجه به اینکه تصرف عدوانی و تجاوز به اموال ، اعم از تصرف در اموال خصوصی و عمومی و تجاوز به آنها تا وقتی که ادامه داشته باشد یک جرم مستمر شناخته می شود در نتیجه اصولاً" موضوع مشمول مقررات مربوط به مرور زمان نمی باشد.

دینا تخصصی ترین سایت مشاوره حقوقی

با توجه به مراتب فوق رای شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان اصفهان صرفاً از این حیث که از قرار موقوفی تعقیب دادگاه بدوی را نقش نموده منطبق با موازین و مقررات تشخیص و مورد تایید می باشد (۰ مشاوره نموده و اکثریت بدین شرح رای داده اند.

